

60

Et alors?

60

Et alors?

Christel Van Dyck

met foto's van

Lieve Blancquaert

P E L C K M A N S

© 2025, Christel Van Dyck, Lieve Blancquaert en Pelckmans Uitgevers nv
pelckmans.be

Brasschaatsteenweg 308, 2920 Kalmthout, België

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke
voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever, behalve in geval
van wettelijke uitzondering. Informatie over kopieerrechten en de wetgeving
met betrekking tot de reproductie vindt u op www.reprobel.be.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored
or made public by any means whatsoever, whether electronic or mechanical,
without prior permission in writing from the publisher.

Omslagontwerp en vormgeving: Kris Demey

Beelden: © Lieve Blancquaert

D/2025/0055/159

ISBN 978 94 6383 884 9

NUR 653, 401

THEMA JBSP, V, DNP

OOK VERKRIJGBAAR ALS:

E-BOOK: ISBN 978 94 6383 922 8

pelckmans.be

facebook.com/pelckmans.be

instagram.com/pelckmans.be

inhoudsopgave

voorwoord	— 11
Bart Moeyaert	— 15
Linda De Win	— 30
Piet Hoebeke	— 45
Christine Mussche	— 59
Dirk De Wachter	— 73
Petra De Sutter en Claire Vanhoutte	— 86
Wouter Torfs	— 105
Hilde Van Mieghem	— 117
Guy Swinnen	— 133
Faroek Özgünes	— 147
Lieve Blancquaert	— 161

voorwoord

60 worden. Zag ik ertegen op? Eigenlijk niet. Nochtans had ik daarvoor elk nieuw rond getal altijd met tegenzin begroet: dertig, veertig en vijftig. Elk van die getallen dreef me verder weg van mijn jeugd. Ik had schrik om ouder te worden. Schrik dat het beeld in de spiegel niet meer zou kloppen met hoe ik me voelde, schrik om niet meer mee te tellen in mijn job, schrik om onzichtbaar te worden in de maatschappij. Rond mijn zestigste viel die angst weg. Ik zette mij niet meer schrap tegen de tijd en aanvaardde dat ik ouder werd.

Ik mocht dan weinig belang hechten aan dat getal, anderen deden dat wel. De ‘seniorenkorting’ die ik sindsdien al eens krijg, is welkom, de reclame voor trapliften minder. Plotseling kreeg ik ook de vraag: ‘En hoelang moet jij nog?’ Waarmee bedoeld werd: wanneer ga jij met pensioen? Het woord ‘moeten’ in die vraag begreep ik niet. Ik deed mijn werk nog altijd met passie, maar op een bepaald ogenblik werd ik ook gepolst door de VRT: of ik de intentie had om op mijn eerste pensioendatum te vertrekken? Dat was confronterend. Ik had gelukkig tijd genoeg om daarover na te denken en om alles op een rijtje te zetten. Ik mocht nog een fijn programma presenteren en was host van een podcast. Ik voelde nog respect maar als ik eerlijk was ten opzichte van mezelf, wist ik dat ik op een dood spoor zat. Er was een generatiewissel aan de gang. Die is nodig in elk bedrijf, maar ik besepte dat ik daardoor geen nieuwe, uitdagende opdrachten meer moest verwachten. Ik kon nog rustig enkele jaren uitbollen, maar dat staat haaks op wie ik ben. Het heeft me vele slapeloze nachten gekost en talloze eerlijke gesprekken met collega’s vooraleer ik de knoop kon doorhakken en besloot om op mijn vroegste pensioendatum te vertrekken. Mijn balans was positief. Ik had de kans gekregen om de mooiste programma’s te maken, had zowat alles kunnen doen wat je op de radio ook maar kan doen, en ik wou vertrekken met die dierbare herinneringen. Ik had al weleens gezien hoe collega’s ontgoocheld hun laatste jaren doorbrachten en dat wou ik mezelf besparen. Even voelde het aan als vaandelvlucht, maar het is de juiste beslissing geweest. Het beruchte zwarte gat is mij bespaard gebleven, maar niet meer werken had wel een impact. Ik heb altijd een stuk

van mijn identiteit en maatschappelijke relevantie gehaald uit die job, en ik moest een nieuw evenwicht zoeken. Maar dat is snel gelukt.

Ook mijn persoonlijke leven werd in die periode door elkaar geschud. Mijn mama is overleden in het jaar dat ik zestig werd. Haar dood heeft ons verweesd achtergelaten. Mama was een en al liefde, ze schonk die onvoorwaardelijk, op een gulle manier. Mijn zussen en ik zeggen altijd dat wij als moeder nooit aan haar kunnen tippen. Wat nu overblijft, is grote dankbaarheid. Het is een geschenk om zo graag gezien te worden. Het geeft je een stevig fundament in het leven.

Ik lijk niet op mijn mama, ik ben het evenbeeld van papa. Mijn zussen lijken wel op haar. Dat is fijn. Ik zie dankzij hen telkens een stukje van haar. We lachen er weleens mee, bij een bepaalde blik of uitspraak zeg ik: ‘Nu ben je precies ons mama.’

Als een van je ouders sterft, sterft een stuk van je jeugd en een deel van je herinneringen. Ik zal nooit meer kunnen vragen: ‘Mama, hoe was dat ook alweer?’ Ik praat nu meer met mijn papa over ‘vroeger’. Hij is de laatste archivaris van mijn vroege jeugd en nu ik ouder word, wil ik ook meer weten over zijn kinderjaren. Ik koester die momenten en die gesprekken. Ik prijs mij gelukkig dat ik nog altijd één liefhebbende ouder heb. Ik ben nog altijd kind van iemand, er is nog altijd iemand die zich mijn eerste stappen herinnert en mij onvoorwaardelijk graag ziet.

Toch is het confronterend om je ouders zorgbehoevend te zien worden. Ooit waren zij de sterke schouders waar je in alle vertrouwen op kon leunen en nu moet jij als kind die rol overnemen. Er moeten dan moeilijke beslissingen genomen worden. Zo is papa een tijd na het overlijden van mama naar een woonzorgcentrum verhuisd. Het ouderlijke huis werd verkocht en moest leeggemaakt worden. Uren, dagen... heb ik daar doorgebracht. Ik denk dat elk papiertje, elk voorwerp door mijn handen is gegaan. Ik had die tijd nodig om afscheid te nemen van een tijdperk.

Maar naast dat verleden kon ik ook de toekomst omarmen. Ik ben na vele jaren opnieuw gaan samenwonen. Dat was een stap waarvan ik dacht die nooit meer te zullen zetten. En ik ben voor het eerst oma geworden. Ik wist vooraf dat dat mij erg gelukkig zou maken, maar niet dat die gevoelens zo overweldigend zouden zijn. Toen ik mijn kleinzoon voor het eerst in mijn handen had en naar hem keek, dacht ik: ik herken jou. Alsof er een onzichtbare navelstreng zat die ons verbond, alsof ik via hem ook voor een stuk mee opnieuw het leven doorgaf. Ik voelde de generaties opschuiven en ik kreeg plotseling een nieuwe rol in het leven.

Als ik erop terugkijk, waren het ingrijpende jaren, jaren waarin veel veranderde, waarin ik dingen moest verwerken en een nieuwe balans moest zoeken. Maar er kwamen ook nieuwe, fijne dingen op mijn pad.

Ik ben dus blij met mijn leeftijd en met wat het leven mij gegeven heeft. Natuurlijk zou ik nog graag het feilloos bestuurbare lichaam van een twintigjarige hebben. Het lichaam dat perfect uitvoert wat ik wil, zonder dat het al eens kraakt. En natuurlijk kijk ik al eens met weemoed naar de jongere versie van mezelf op foto's, maar tegelijkertijd ervaar ik ook een grotere rust in het leven. *Been there, done that.* De grootste strijd is gestreden.

In dit boek leg ik twaalf boeiende zestigplussers de vragen voor die ik mezelf ooit stelde. Wat betekent die leeftijd? Hoe kijk je terug op je leven en op de persoon die je geworden bent? Hoe luid klinkt je stem nog en zijn er nog dromen en verwachtingen?

Hun persoonlijke reflecties wil ik graag met je delen. Er zullen zeker inzichten zijn die je zal herkennen. Andere zullen je misschien doen nadenken.

Laten we trots zijn op onze leeftijd en het leven vieren.

Liefs
Christel

“

*Ik vind nu voldoening
en rust in het moment zelf.
Ik snak niet per se
naar ‘nog meer’.*

”

Bart Moeyaert — °1964

Bart Moeyaert reflecteert graag. In gesprekken kiest hij zijn woorden zorgvuldig uit, net zoals hij dat doet bij het schrijven. Zijn eerste boek, *Duet met valse noten*, werd gepubliceerd toen hij amper negentien werd. Hij werd toen omschreven als een jeugdauteur, maar al snel bleek dat zijn boeken door alle leeftijden gesmaakt werden. Zo kreeg hij een aparte plek binnen de Nederlandstalige literatuur. Zijn werk werd inmiddels in negentwintig talen vertaald en in 2019 kreeg hij de Astrid Lindgren Memorial Award, een van de belangrijkste internationale jeugdliteratuurprijzen. Vorig jaar verscheen zijn autobiografische roman *Een ander leven*. Bart Moeyaert is nog niet uitgeschreven. Hij heeft nog mappen vol ideeën.

60

Ik heb mijn zestigste niet met toeters en bellen gevierd. Mijn partner Jonathan en ik zijn samen lekker uit eten gegaan, en dat was het. Enkele jaren geleden hadden we nochtans gezegd: het zou een mooie gelegenheid zijn om een groot feest te geven. In december 2019 verhuisden we van Antwerpen naar Kalmthout en door de pandemie hebben we nooit een housewarming georganiseerd. Toen mijn zestigste verjaardag naderde, was er niks in mijn lijf en mijn hoofd dat maar enigszins aan feesten dacht. Dat had niets met het ronde getal te maken, wel met een aantal gebeurtenissen die samenvielen en mij wankel maakten.

Om te beginnen was er de dood van mijn ouders. Allebei zijn ze na een periode van dementie, kort na elkaar, gestorven. Op het moment van hun overlijden had ik het gevoel dat ik dat afscheid wel kon plaatsen. Oude mensen sterven nu eenmaal. Ik keek er zelfs van op dat een van mijn broers onbedaarlijk moest huilen. Ik heb me schromelijk vergist in hoe rouw werkt. Ik wist niet dat het verdriet later, op een onverwacht moment, je met volle kracht een mep kan toedienen. Het rouwproces bleek uitgesproken moeilijk te verlopen. Er werd een stuk vrolijkheid van mij weggenomen. Gelukkig voel ik de sprankel in mij nu stukje bij beetje terugkomen.

Er was niet alleen het verdriet om het verlies van mijn ouders, maar ook het plotse besef dat ik een generatie was opgeschoven. En dat raakte mij meer dan dat getal 'zestig'. Een half jaar na het overlijden van mijn moeder is ook de echtgenote van mijn oudste broer overleden. Toen kwam het besef nog harder binnen. Die zeven broers en hun partners: dat is niet voor altijd. Onze familie zal gaandeweg veranderen.

Er waren in die periode nog meer gebeurtenissen die me met de neus op het feit drukten dat de tijd wegtikte. Een klein, schijnbaar onbenullig voorbeeld: ik was een jaar lang writer in residence aan de KU Leuven en gaf het vak Creative Writing aan vijftien fijne studenten uit verschillende richtingen. Tijdens een bepaalde sessie gaf ik ze een oefening waarbij ze uit verschillende portretten er één moesten kiezen. Daarna pas kregen ze van mij te horen

*‘Als ik om me heen keek, dacht ik:
doe ik er nog wel toe? Zit er nog
iemand op mij te wachten of naar
een tekst van mij te verlangen?’*

dat de persoon op de prentbriefkaart die ze hadden gekozen een personage zou worden in hun verhaal. Een van de studenten zuchtte en zei: ‘O nee, ik heb een oude vrouw gekozen, ik schrijf liever over jonge mensen.’ Ik vroeg haar wat ze met oud bedoelde, waarop zij antwoordde: ‘Goh, iemand van vijftig, zestig.’ Je zou het een banale opmerking kunnen noemen, maar de boodschap kwam binnen. Ik reken mezelf tot een andere generatie, maar dat is naar mijn gevoel geheel iets anders dan ‘oud zijn’. Natuurlijk begreep ik de studente ook wel. Als prille twintiger beschouwde ik mensen van vijftig, zestig waarschijnlijk net op dezelfde manier. Toch was het voor mij een onverwachte confrontatie met hoe er naar mij werd gekeken. Die blik was anders dan het beeld dat ik van mezelf had.